

Traczewska-Białkowska, Zofia

Zebranie Zespołu Historyków Geodezji PAN

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 23/3-4, 797-798

1978

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Przyjazdy uczonych z krajów kapitalistycznych oprócz wyżej zasygnalizowanych wiązały się z realizowanymi w poszczególnych Pracowniach Instytutu pracami badawczymi. Najliczniej przybywali naukowcy zagraniczni zaproszeni do Pracowni IV — Historii Nauk Ścisłych (prof. O. Pedersen z Danii, prof. B. Wrightsman z USA, prof. Ch. Schmitt z W. Brytanii).

Odrębnie wspomnieć należy o ważniejszych imprezach zagranicznych, w których wzięli udział pracownicy Instytutu w 1977 r. Należały do nich: XV Międzynarodowy Kongres Historii Nauki w Edynburgu (zob. „Kwartalnik” nr 2/1978 s. 529); VI Międzynarodowy Kongres Filozofii Średniowiecznej w Bonn (prof. J. Dobrzycki, dr G. Rosińska); III Międzynarodowy Kongres Leibniza w Hanowerze (prof. W. Voisé); Międzynarodowe Sympozjum Historii Globografii w Wiedniu (prof. J. Babicz, mgr J. Jarzęcka); narada przedstawicieli komitetów narodowych historii nauki krajów socjalistycznych w Pradze (prof. J. Miąso, prof. W. Voisé).

Joanna Jarzęcka
(Warszawa)

ZEBRANIE PRACOWNI HISTORII NAUK SPOŁECZNYCH

13 IV 1978 r. dr Jerzy Różewicz wygłosił referat pt. *Polskie środowisko naukowe w Moskwie w latach 1905—1918*. W części wstępnej referent omówił zakres tematu i materiały źródłowe dotyczące tej problematyki, a następnie przedstawił ogólną charakterystykę Polonii moskiewskiej (życie społeczno-artystyczne, statystykę ludności polskiej w Moskwie, ogólne warunki polityczne), a w szczególności Polaków zajmujących się w Moskwie działalnością naukową. W zasadniczej części referatu dr Różewicz omówił polskie organizacje naukowe, jak np.: Koło Naukowe Polskie, Polskie Towarzystwo Prawnicze, Stowarzyszenie Techników i Wydział Opieki nad Zabytkami Przeszłości, będący jedną z agend działającego w czasie wojny Komitetu Polskiego i inne. Nieco uwagi referent poświęcił również organizacjom studentów Polaków w Moskwie. W końcowych partiach swego referatu dr Jerzy Różewicz zwrócił uwagę na polskie wydawnictwa naukowe wychodzące w Moskwie, a przede wszystkim „Głos Nauczyciela”.

Po referacie odbyła się ożywiona dyskusja, koncentrująca się głównie wokół losów poszczególnych osób, działających w wyżej wymienionym naukowym środowisku polskim.

Halina Lichočka
(Warszawa)

ZEBRANIE ZESPOŁU HISTORYKÓW GEODEZJI PAN

18 III 1978 r. — pod przewodnictwem prof. J. Gomoliszewskiego — odbyło się w Krakowie posiedzenie poświęcone problemowi map geodezyjnych na terenie zaboru rosyjskiego, sporządzonych w związku z uwłaszczeniem włościan. Referat na ten temat wygłosił J. Przybylski (Biuro Projektów Budownictwa Komunalnego — Kraków). Referent przedstawił działalność geodezyjną związaną z urządzeniem terenów wiejskich w zaborze rosyjskim i scharakteryzował zawód mierniczego. Omówił również instrukcje miernicze, metody pomiaru i sporządzania map. Ostateczny cel studiów — podjętych przez mgra J. Przybylskiego — stanowią treści geodezyjne wymienionych map i ich badanie kartometryczne. W tym zakresie referent przedstawił zebranych wyniki analizy dokładnościowej ciągów poligonowych kilku map z drugiej połowy XIX i początków XX wieku.

W posiedzeniu uczestniczyło 25 osób (historyków, archiwistów i geodetów). W ożywionej dyskusji wzięło udział 10 osób. Ześrodkowała się ona głównie na sprawie zabezpieczenia dawnych materiałów kartograficznych, znajdujących się w rozproszeniu i narażonych na zniszczenie. Mgr K. Potępa — główny geodeta m. Krakowa — wyjaśnił genezę referowanych przez mgra Przybylskiego studiów. Zrodziła je idea ratowania historycznych materiałów kartograficznych zachowanych w terenowych jednostkach geodezyjnych. Poruszony przez mgra Potępę problem potrzeby zabezpieczenia cennych przekazów kartograficznych podjęła w dalszej dyskusji Z. Traczewska-Białkowska (AGH), wskazując Wojewódzkie Archiwum Państwowe jako najbardziej właściwe miejsce deponowania zabytków kartograficznych. Przedstawicielka tegoż Archiwum — mgr J. Stoksik — poinformowała zebranych, iż oczekuje napływu wspomnianych materiałów, jako że Oddział Zbiorów Kartograficznych na Wawelu prowadzi już akcję dotyczącą katastru galicyjskiego, a kompetencjami swymi obejmuje teren byłego województwa krakowskiego. Prof. M. Odlanicki-Poczobutt — traktując sprawę zabezpieczenia dawnych map jako problem ogólnokrajowy — zaproponował, aby Biuro Głównego Geodety m. Krakowa spowodowało apel do wszystkich głównych geodetów o przekazywanie starych materiałów kartograficznych do archiwum. Równocześnie prof. M. Odlanicki-Poczobutt podkreślił, iż mapy stanowiące przedmiot referatu były swego rodzaju katastrami. Doc. S. Brzozowski (IHNOiT) zwrócił uwagę, iż wartość przekazu historycznego mają nie tylko dawne mapy, ale wszystkie materiały pomocnicze (szkice, opisy itp.) i te również wymagają zabezpieczenia. Doc. W. Trzebiński sugerował, aby autor skupił się przede wszystkim na analizie map. Prof. H. Madurowicz-Urbańska (UJ) zwróciła uwagę na potrzebę określenia wiarygodności dawnych map i oceny ich walorów technicznych. Również prof. J. Wiśniewski (IH PAN) określił wartość map uwłaszczeniowych nie tylko jako zabytków kartograficznych, ale przede wszystkim jako źródła informacji dla historii osadnictwa. Mgr A. Raczkowski (em. inż. geodeta) podzielił się swoimi spostrzeżeniami na temat ścisłości map w konfrontacji ze stanem faktycznym i znaczenia starych materiałów kartograficznych.

W toku dyskusji poruszono dodatkowo (prof. J. Babicz — IHNOiT) konieczność podjęcia prac nad historią triangulacji na terenach poszczególnych zaborów, problem zabezpieczenia starego sprzętu geodezyjnego (prof. M. Odlanicki-Poczobutt i dr Z. Traczewska-Białkowska) i możliwość stworzenia w Krakowie stałej jego ekspozycji (mgr K. Potępa, dr Z. Traczewska-Białkowska).

Zofia Traczewska-Białkowska
(Kraków)

ZEBRANIE ZESPOŁU HISTORII NAUK MEDYCZNYCH

27 lutego 1978 r. odbyło się zebranie, które zagał zastępca dyrektora Instytutu Historii Nauki, Oświaty i Techniki — prof. Jerzy Dobrzycki. W związku z chorobą prof. Ksawerego Rowińskiego, organizacyjną stronę prowadzenia Zespołu powierzone dr Zofii Podgórskiej-Klawe, a opiekę nad sprawami merytorycznymi objął prof. Stanisław Szpilczyński.

W czasie zebrania wygłoszono 2 referaty: prof. Stanisław Szpilczyński — *Wkład Polski do nauk lekarskich w świetle bibliografii Jana Antoniego van der Lindena De Scriptis Medicis (Amsterdam 1637, 1651, 1662, Norymberga 1688)* i dr Zofia Podgórska-Klawe — *Metodologia historii a historia medycyny*.

Prof. Szpilczyński oparł się na czwartym wydaniu bibliografii *Lindenus Renovatus*, zawierającym 74 nazwiska autorów z Polski, co w stosunku do pozostałych autorów wynosi 1,46%. W tym czasie w Polsce żyło ok. 500 lekarzy. Problematyka publikacji, pochodzących z Polski, była bardzo różnorodna, co dowodzi zaintereso-